

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **V. P.**, zastoupený Mgr. Danielem Holým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 846/1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 424/16, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 8. 2025, č. j. MSP-121/2025-OTP-OTC/16, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 12. 2025, č. j. 15 A 124/2025-24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Danielu Holému, advokátovi se sídlem Václavské náměstí 846/1, Praha 1, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **12 269,40 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o posouzení, zda je u žadatele, který tvrdí, že je obětí trestného činu, splněn některý z předpokladů poskytnutí peněžité pomoci podle § 26 odst. 2 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů.

[2] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal dne 13. 3. 2025 žádost o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestného činu ve výši 10 000 Kč měsíčně a současně o pomoc při zajištění

psychologické péče a podpory podle zákona o obětech trestných činů. Obětí trestného činu se měl stát podle svých tvrzení tím, že byl dne 22. 1. 2025 nuceně vystěhován z pokoje v ubytovně, který do té doby dlouhodobě obýval se svou matkou.

[3] Žalovaný přípisem ze dne 9. 6. 2025 vyzval stěžovatele, aby předložil poslední rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení, případně označil orgán činný v trestním řízení, který o trestném činu naposledy konal. Stěžovatel reagoval e-mailem, jehož přílohou bylo vyrozumění Obvodního ředitelství policie Praha III, místní oddělení J. (dále jen „obvodní ředitelství policie“) ze dne 6. 2. 2025, č. j. KRPA-25420-6/ČJ-2025-001310, že nebyly zjištěny skutečnosti důvodně nasvědčující spáchání trestného činu a odůvodňující zahájení úkonů trestního řízení. Krajské ředitelství policie hlavního města Prahy (dále jen „krajské ředitelství policie“) zaslalo následně žalovanému k jeho výzvě sdělení ze dne 16. 7. 2025, č. j. KRPA-224858-2/ČJ-2025-001115, v němž uvedlo, že stěžovatel nebyl a ani není v žádném trestním spisu veden jako poškozený.

[4] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný žádost stěžovatele zamítl. Za situace, kdy stěžovatel podle sdělení krajského ředitelství policie nefiguroval v žádné trestní věci jako poškozený a ani sám neuvedl žádnou spisovou značku trestní věci, jej nebylo možné označit za oběť trestného činu ve smyslu zákona o obětech trestných činů. Nebyl tak ani oprávněným žadatelem o peněžitou pomoc podle uvedeného zákona.

II. Rozsudek městského soudu

[5] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného. Jakkoli pojmy poškozený (ve smyslu trestního řádu) a oběť (ve smyslu zákona o obětech trestných činů) nejsou zaměnitelné, oba označují osobu, do jejichž práv bylo spácháním trestného činu negativně zasazeno. Žalovaný však neměl v řízení o žádosti ani přes svoji aktivitu k dispozici žádné informace o tom, že se stal trestný čin, jehož byl stěžovatel obětí, resp. že byly naplněny předpoklady poskytnutí peněžité pomoci podle § 26 zákona o obětech trestných činů. K tomu by muselo existovat buď odpovídající rozhodnutí nebo výsledek šetření orgánů činných v trestním řízení. Žalovaný nemohl sám hodnotit stěžovatelem tvrzené protiprávní jednání a posoudit, zda byl spáchán trestný čin a kdo za něj odpovídá [§ 57 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 1 odst. 2 správního řádu]. Stejně tak si o tom nemohl učinit závěr ani správní soud (§ 52 odst. 2 s. ř. s.). Tyto otázky přísluší řešit orgánům činným v trestním řízení. Nic na tom nemění ani obecné tvrzení stěžovatele, že věc byla policejnímu orgánu vrácena k došetření, ani poukazy na mezinárodní závazky České republiky.

III. Kasační stížnost

[6] Stěžovatel podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů, které podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., navrhl jej zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. Napadený rozsudek správně uvádí, že pojmy oběť a poškozený nejsou zaměnitelné, následně však fakticky připouští, aby byla žádost o peněžitou pomoc zamítnuta již z toho důvodu, že stěžovatel nefiguruje v žádné trestní věci jako poškozený. Takováto dodatečná podmínka ovšem ze zákona o obětech trestných činů nevyplývá. Pojem oběti je třeba vykládat materiálně a v souladu se zákonem stanovenou presumpci

pokračování

postavení oběti. Obdobně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV, neváže status oběti na zahájení trestního stíhání podezřelé osoby. Místo toho stanoví, že osobu lze považovat za oběť bez ohledu na to, zda je podezřelá osoba stíhána či dokonce odsouzena. K této argumentaci se žalovaný nijak nevyjádřil.

[7] V napadeném rozsudku městský soud podle stěžovatele nesprávně dovozuje, že ve všech případech podle § 26 zákona o obětech trestných činů musí existovat odpovídající rozhodnutí či výsledek šetření orgánů činných v trestním řízení. Zákon ale umožňuje přiznat pomoc i tehdy, jestliže trestní věc nepostoupila do stadia projednávání před soudem. Nemá-li oběť k dispozici poslední rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, je postačující, že alespoň označí orgán činný v trestním řízení, který naposledy konal řízení, a uvede údaje o podezřelé osobě, jsou-li známy.

[8] Ustanovení § 26 odst. 2 zákona o obětech trestných činů přímo předpokládá, že ministerstvo posoudí, zda na základě výsledku šetření orgánů činných v trestním řízení nejsou důvodné pochybnosti o tom, že se stal trestný čin. Nejde o porušení zásady, že jen soud rozhoduje o vině a trestu za trestný čin. Žalovaný hodnotí, zda zákonem požadované procesní výstupy šetření orgánů činných v trestním řízení naplňují zákonný test. Dokazování má proto vést i k těm okolnostem, které měly šetřit orgány činné v trestním řízení a které jsou významné pro posouzení podmínek práva oběti na peněžitou pomoc. Ostatně žalovaný je podle § 32 zákona o obětech trestných činů oprávněn ověřovat podmínky peněžitě pomoci prostřednictvím součinnosti orgánů činných v trestním řízení a nahlížení do trestních spisů. Jestliže si žalovaný jako klíčový podklad opatřil sdělení krajského ředitelství policie ze dne 16. 7. 2025, postupoval nedostatečně. Stěžovatel již v řízení o žalobě uvedl, že Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 3 jej přípisem ze dne 10. 3. 2025, č. j. 3 Zn 5146/2025, vyrozumělo o tom, že věc byla vrácena policejnímu orgánu k došetření. Městský soud ani žalovaný si neověřili, jaký je skutečný procesní stav věci u orgánů činných v trestním řízení. Skutkový stav podle stěžovatele nebyl spolehlivě zjištěn.

IV. Vyjádření žalovaného a replika stěžovatele

[9] Žalovaný ve svém vyjádření navrhl žalobu zamítnout. Uvedl, že skutkový stav zjistil dostatečně a že stěžovatel není obětí trestného činu, a tudíž ani oprávněným žadatelem o poskytnutí peněžitě pomoci. Ve zbytku žalovaný odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí, vyjádření k žalobě a odůvodnění napadeného rozsudku.

[10] Stěžovatel v replice připomněl, že k posouzení toho, zda se stal trestný čin, jsou povolány orgány činné v trestním řízení a především soud. Podstatné je, zda tvrzení, že stěžovatel je obětí trestného činu, je obhajitelné. Podle stěžovatele tomu tak je. K tomu poukazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 6. 2023, sp. zn. 8 Tdo 470/2023, v němž byl obviněný shledán vinným trestným činem porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 a 3 trestního zákoníku za to, že on a další tři osoby vnikli do domu, a aniž by měli vykonatelné rozhodnutí o vyklizení, odvezli osobní věci dvou osob. Část z nich zničili či odvezli na neznámé místo a znemožnili dvěma osobám užívání domu. Obdobně

mělo být postupováno i vůči stěžovateli a jeho matce. Podobný případ měl Nejvyšší soud řešit i v usnesení ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 5 Tdo 444/2018.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost je přípustná, byla podána osobou k tomu oprávněnou, včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem. Bylo tak možné přistoupit k přezkumu napadeného rozsudku v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů, jakož i případných vad řízení, ke kterým je třeba přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost není důvodná.

[13] Stěžovatel, který tvrdí, že je obětí trestného činu, požádal o peněžitou pomoc podle zákona o obětech trestných činů. Žalovaný však dospěl k závěru, že nebyly splněny předpoklady poskytnutí peněžité pomoci stanovené v § 26 zákona o obětech trestných činů. Již z tohoto důvodu neshledal žádost stěžovatele důvodnou.

[14] Obětí se podle § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů rozumí „fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena škoda nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil nebo měl obohatit“.

[15] Podle § 26 odst. 1 zákona o obětech trestných činů „[p]eněžitá pomoc se poskytne, jestliže pachatel trestného činu, kterým byla způsobena smrt, újma na zdraví nebo jiná nemajetková újma, byl uznán vinným nebo zproštěn obžaloby pro nepřičetnost“. Odstavec 2 dále stanoví, že „[n]ejsou-li na základě výsledku šetření orgánů činných v trestním řízení důvodné pochybnosti o tom, že se stal trestný čin, v důsledku kterého byla oběti způsobena smrt, újma na zdraví nebo jiná nemajetková újma, peněžitá pomoc se poskytne také tehdy, jestliže

a) byla věc odložena z důvodu podle § 159a odst. 2 až 4 trestního řádu nebo protože se pachatele nepodařilo zjistit nebo je trestně neodpovědný pro nepřičetnost,

b) trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu podle § 172 odst. 1 písm. d) nebo e) nebo podle § 172 odst. 2 trestního řádu, nebo

c) rozhodnutí podle odstavce 1 dosud nebylo vyhlášeno nebo nenabýlo právní moci“.

[16] Stěžovatel nezpochybňuje, že za jednání, z něhož dovozuje své postavení oběti, nebyl nikdo uznán vinným nebo zproštěn obžaloby pro nepřičetnost, v důsledku čehož nejsou dány předpoklady poskytnutí peněžité pomoci podle § 26 odst. 1 zákona o obětech trestných činů. V úvahu tak přicházelo pouze splnění některého z předpokladů uvedených v § 26 odst. 2 tohoto zákona. V takovém případě musí být na základě výsledků šetření orgánů činných v trestním řízení možné učinit závěr o tom, že se stal trestný čin, a to bez důvodné pochybnosti.

[17] Řízení o poskytnutí peněžité pomoci podle zákona o obětech trestných činů nenahrazuje trestní řízení. Jeho účelem není odhalení trestné činnosti a odhalení a odsouzení a potrestání jejího pachatele, nýbrž pomoc oběti, která jí umožní překlenout obtížnou sociální situaci nastalou po činu a částečně nahradí újmu vzniklou v důsledku trestného činu. Poskytnutí peněžité pomoci není vázáno na zjištění pachatele [§ 26 odst. 2

pokračování

písm. a) zákona o obětech trestných činů], pročež nelze očekávat, že by žalovaný ve všech případech vyčkával vydání různých rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení či vydání odsuzujícího nebo zprošťujícího rozsudku. Právě proto § 32 odst. 2 zákona o obětech trestných činů stanoví povinnost součinnosti soudů a orgánů činných v trestním řízení, která zahrnuje také povinnost umožnit žalovanému, resp. jeho oprávněné úřední osobě, nahlížet do trestních spisů a spisů vedených v občanskoprávním řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 16. 12. 2021, č. j. 2 As 334/2019-36, body 27 až 30).

[18] Ve shodě s městským soudem lze přisvědčit stěžovateli, že mezi postavení oběti ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o obětech trestných činů a postavení poškozeného ve smyslu § 43 odst. 1 trestního řádu nelze dát rovnítko. Poškozeným se podle tohoto ustanovení rozumí „[t]en, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková škoda nebo nemajetková újma, nebo ten, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil“. Nepovažuje se za něj ale „ten, kdo se sice cítí trestným činem morálně nebo jinak poškozen, avšak vzniklá újma není způsobena zaviněním pachatele nebo její vznik není v příčinné souvislosti s trestným činem“ (§ 43 odst. 2 trestního řádu). Jakkoli je zřejmé, že oběť může v trestním řízení vždy vystupovat jako poškozený, rozsah práv a povinností spojených s postavením poškozeného a postavením oběti se liší.

[19] Uvedené rozlišení, na které poukazoval i stěžovatel, nicméně nebylo pro posouzení jeho žádosti významné. Žalovaný v průběhu řízení neměl žádné informace, které by opodstatňovaly závěr o tom, že byl spáchán trestný čin. Ten nebyl spáchán ani podle vyrozumění obvodního ředitelství policie ze dne 6. 2. 2025, které v průběhu řízení o žádosti předložil stěžovatel žalovanému. Podle tohoto vyrozumění bylo při šetření policie na adrese ubytovny, kde stěžovatel pobýval, zjištěno, že v jím obývaném pokoji byl dne 22. 1. 2025 proveden zásah deratizační firmou z důvodu vysokého zamoření štěnicemi. V důsledku tohoto zásahu byl pokoj dále neobývatelný do doby jeho důkladné sanace, naplánované v pravidelných intervalech až do 28. 2. 2025. Majetek stěžovatele byl uschován ve skladovacích prostorách ubytovny.

[20] Dalším podkladem bylo sdělení krajského ředitelství policie ze dne 16. 7. 2025, z něhož vyplývá, že stěžovatel v jeho informačním systému nebyl a není veden v žádném trestním spisu jako poškozený. Veden je pouze „ve spisech jiného charakteru, tj. spisy přestupkové a spisy, které byly uloženy ad acta“. Výčet spisů, ve kterých je stěžovatel veden, byl zaslán v příloze k tomuto sdělení.

[21] Městský soud učinil správný závěr, že ve všech případech podle § 26 zákona o obětech trestných činů by muselo existovat odpovídající rozhodnutí či výsledek šetření orgánů činných v trestním řízení. Zároveň lze předpokládat, že v řízení, v němž by bylo provedeno toto šetření, by stěžovatel vystupoval v postavení poškozeného. Za této situace neměl městský soud důvod k tomu, aby žalovanému vytkl nedostatečně zjištěný skutkový stav. Žalovaný na základě uvedených podkladů nemohl učinit závěr o tom, že byl spáchán trestný čin. Již vůbec jej nemohl učinit bez důvodné pochybnosti.

[22] Na těchto závěrech nemění nic ani poukaz stěžovatele na přípis Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 3 ze dne 10. 3. 2025, kterým měl být vyrozuměn o tom, že věc byla vrácena policejnímu orgánu k došetření. Stěžovatel tento přípis v řízení o své

žádosti nepředložil ani na něj nepoukázal, ačkoli mu již v době výzvy žalovaného ze dne 9. 6. 2025 musel být znám. V žalobě jej sice zmínil, avšak bez jakéhokoli tvrzení o tom, jakým způsobem jím měl být zpochybněn skutkový základ rozhodnutí žalovaného. Napadenému rozsudku proto nelze vytknout, že se s poukazem stěžovatele na tento přípis vypořádal jen v obecné rovině.

VI. Závěr a náklady řízení

[23] Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou a nezjistil ani žádnou z vad, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s.

[24] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl úspěch ve věci, a tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, byť měl ve věci plný úspěch, žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[25] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 5. 3. 2026, č. j. 9 As 2/2026-34, ustanovil zástupcem stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti advokáta Mgr. Daniela Holého. Hotové výdaje a odměnu ustanoveného zástupce za zastupování stěžovatele hradí stát (§ 35 odst. 10 a § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci byla přiznána odměna za dva úkony právní služby – převzetí a přípravu zastoupení a doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů]. Za úkon právní služby, za který by ustanovenému zástupci náležela odměna, naopak nelze považovat jeho repliku k vyjádření žalovaného, kterou stěžovatel pouze doplnil svou argumentaci o poukaz na dva rozsudky Nejvyššího soudu. Tento poukaz mohl stěžovatel učinit již v doplnění kasační stížnosti.

[26] Při stanovení odměny za jeden úkon právní služby vyšel Nejvyšší správní soud z tarifní hodnoty ve věci kasační stížnosti [§ 9 odst. 5 ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu]. Za dva úkony právní služby jde o částku 9 240 Kč (tj. 2 x 4 620 Kč), kterou je třeba zvýšit o 900 Kč (tj. 2 x 450 Kč), tedy o náhradu hotových výdajů vztahující se ke dvěma úkonům právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Jelikož je ustanovený zástupce plátcem daně z přidané hodnoty, jeho odměna a náhrada hotových výdajů se zvyšuje o tuto daň ve výši 21 %, tj. o částku 2 129,40 Kč (§ 35 odst. 10 věta druhá před středníkem s. ř. s.). Celková odměna a náhrada hotových výdajů ustanoveného zástupce tak činí 12 269,40 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2026

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu

pokračování

9 As 2/2026 - 61